

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- 261571
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (4 Adet- 4 Sayfa)
- Cevap yazısı (47 Adet, 80 Sayfa)

MERSİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ZEKİ HAKAN SİDALI'NIN
TBMM 7/14638 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası tarafından yayınlanan 2018 Hava Kirliliği Raporuna göre Türkiye’de 60 milyon vatandaşımızın hava kirliliğinin yoğun olduğu yerlerde yaşadığı tespit edilmiştir. Yine adı geçen rapora göre, Türkiye’de toplamda 313 adet Hava Kalitesi İzleme İstasyonu varken bunların büyük çoğunluğunda güvenli veri alımı olmadığı paylaşılmıştır. Verilerin toplanabildiği illerdeki hava kirliliğinin ise Dünya Sağlık Örgütü’nün belirlediği yıllık ortalama sınır değerinin üstünde olduğu tespiti yapılmıştır. Bu illerin başında da Mersin gelmektedir. Bunun yanı sıra Mersin’deki hava kirliliğinde ulusal sınır değerini aşan gün sayısı 262 iken AB değerini aşan gün sayısı 300’dür. Yaşanan bu ciddi hava kirliliği vatandaşlarımız için hayati tehlike oluşturmaktadır.

Bu bilgiler çerçevesinde;

- 1- Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hava kirliliği ile mücadele strateji eylem planı mevcut mudur?
- 2- AB tarafından hava kalitesinin korunmasına yönelik alınan önlemlerin başarılı olduğu bilinmektedir. Bakanlığınız tarafından Türkiye için hava kalitesini artırıcı önlemler ile ilgili bir çalışma var mıdır?
- 3- Partikül madde sınır değerlerinin AB ülkeleriyle eş değerde olması gibi bir çalışmanız var mıdır?
- 4- Doğrudan akciğeri etkileyen partikül madde 2,5 (PM 2,5) kirliliğine dair ulusal mevzuatta herhangi bir kısıtlama ve denetim bulunmamaktadır. PM 2,5 kirliliğinin ölçümü ve kısıtlanması ile ilgili bir mevzuat çalışmanız var mıdır?
- 5- Hava kirliliğinin önlenmesi ile alakalı diğer Bakanlıklarla ortak çalışmalarınız var mıdır? Eğer varsa nelerdir?
- 6- Türkiye’de faaliyet gösteren hava kalitesi izleme istasyonlarının bir kısmından güvenli veri alınamadığı veya hiç veri alınamadığına dair iddialar doğru mudur? Ölçüm istasyonlarının bakım ve kalibrasyonları hangi periyotlarda yapılmaktadır?
- 7- Mersin ilimizin hava kirliliği değerlerinin hem ulusal hem de AB sınır değerlerini aştığı görülmektedir. Mersin’de AB sınır değerlerine göre 300 güne ulaşan sınır değeri aşımını düşürmek için Bakanlığınızın ne gibi bir çalışması vardır?
- 8- Mersin ilimizde özellikle kış aylarında katı yakıtlar kaynaklı yoğun duman oluşmaktadır. Bu dumana doğrudan maruz kalan vatandaşlarımız çeşitli şikayetlerle hastanelere başvurmaktadır. Bakanlığınızın katı yakıt tüketimini azaltmak için bir eylem planı mevcut mudur?
- 9- Mersin ili özelinde kaç işletme baca gazı salınımı yapmaktadır? Kaçının baca gazı emisyon izni vardır ve baca gazı emisyon ölçümleri ne sıklıkla yapılmaktadır? Bu konuda 2018 yılında Mersin’de kaç işletmeye cezai işlem uygulanmıştır?
- 10- Mersin ilimiz için hazırlanmış olan Temiz Hava Eylem Planı uygulanmakta mıdır ve yıllara göre güncellenmekte midir?

CEVAPLAR

1- Ulusal ölçekte yürütülen strateji ve politikalar kapsamında, bölgesel hava kalitesi haritalarının hazırlanması sürecine 2013 yılı itibarıyla başlanmıştır. Stratejik hava kalitesi haritaları hava kalitesi yönetiminde belirleyici şekilde kullanılmaktadır. Bakanlığımız tarafından, ülkemizde Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı çalışmaları 2004 yılında başlamıştır. 2004 yılında, SO₂ ve PM₁₀ parametreleri ülkemizin çeşitli illerinde 35 Hava Kalitesi İzleme İstasyonu ile izlenmekte iken ilerleyen yıllarda Partikül Madde (PM₁₀) ve Kükürt Dioksit (SO₂) parametreleri yanında CO, NO_x ve O₃ parametreleri de izlenmeye başlanmıştır. Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı bugün itibarıyla 339 Hava Kalitesi İzleme İstasyonuna ulaşmış olup tüm illerimizde hava kalitesi 7/24 izlenmektedir.

Türkiye genelindeki hava kalitesini arttırmaya yönelik Bakanlığımızın çalışmaları devam etmekte olup 2008 yılından itibaren hava kalitesi sınır değerleri kademeli olarak azaltılmıştır. Bu kapsamda PM₁₀ ve SO₂ parametreleri için AB sınır değerlerine 2019 yılı itibarıyla tam uyum sağlanmıştır. 2019 yılı partikül madde sınır değerleri 24 saatlik ortalama 50 µ/m³, yıllık ortalama 40µ/m³ olarak belirlenmiş ve AB sınır değerleriyle aynı seviyeye getirilmiştir. Ayrıca, Temiz Hava Müdürlükleri'ne PM_{2,5} ölçümlerinin yapılabileceği yeni cihazlar alınacaktır.

2- Bakanlığımız tarafından yayımlanan Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, AB mevcut hava kalitesi ile ilişkili direktifi ile büyük oranda uyumludur. Bölgesel hava kalitesi haritalarının hazırlanması sürecine 2013 yılı itibarıyla başlanmış olup, Marmara Bölgesi hava kalitesi haritası 2018 yılı itibarıyla hazır durumdadır. Diğer coğrafi bölgelerimize ait haritaların 2023 yılı itibarıyla tamamlanması hedeflenmektedir.

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince; Temiz Hava Eylem Planları, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri koordinasyonunda ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkıları ile hazırlanmıştır. Bakanlığımızca Temiz Hava Eylem Planlarının uygulanması süreci altı aylık dönemler halinde Temiz Hava Eylem Planı İzleme (THEP-İZ) yazılımı aracılığıyla takip edilmektedir. Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin tam ve etkin şekilde uygulanmasını teminen; Ulusal Hava Kalitesi Ölçüm Ağı ve beraberinde Bölgesel Temiz Hava Merkezleri, bölgesel yönetim anlayışının benimsenerek kurumsal kapasitenin artırılması yönünde önemli adımlar olarak hayata geçirilmiştir.

3,4- Ülkemizde halihazırda 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi ekindeki hava kirleticileri için yıllara göre belirlenmiş limit değerler yürürlükte olup 1 Ocak 2019 itibarıyla partikül madde (PM₁₀) dahil temel hava kirleticileri için Avrupa Birliği limit değerleri tam uyumlu durumdadır. Ayrıca, AB çevre müktesebatı kapsamındaki 2008/50/EC numaralı CAFE direktifine ilişkin uyumlaştırma çalışmaları çerçevesinde PM_{2,5} kirleticisine ilişkin düzenlemeler için yönetmelik revizyonu çalışmaları halen sürdürülmektedir.

5- Bakanlığımız sekreteryasında ve koordinasyonunda kurulu bulunan "İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu" nezdinde tüm ilgili bakanlıklar ve kamu kuruluşları ile olağan toplantılar yapılmakta ve gerektiğinde özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile gerek duyulan konu başlıklarına göre toplantılar düzenlenmektedir. Diğer yandan özellikle Sağlık Bakanlığı

tarafından yürütülen projelerde Bakanlığımız paydaş olarak yer almaktadır. Bakanlığımız Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunun Geliştirilmesi Programı bünyesinde aktif rol üstlenmiştir. Yürütülen tüm projelerde ilgili bakanlık ve kurumlar ile ortak faaliyetler planlanmakta ve gerçekleştirilmektedir.

6- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği kapsamında, hava kalitesi izleme istasyonlarının bakım, onarım ve kalibrasyon işlemleri ile istasyonlardan elde edilen verilerin validasyon işlemleri düzenli olarak aylık periyotlarla yapılmaktadır.

7- Hava kalitesi ölçümlerine ait sonuçlar Bakanlığımıza ait www.havaizleme.gov.tr web adresinden kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Limit değer aşımaları için Temiz Hava Eylem Planları ve uyarı eşikleri için Acil Durum Eylem Planları uygulanmaktadır.

8- 13.01.2005 tarihli ve 25699 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü (IKHKK) Yönetmeliği” nde ısınma amaçlı kullanılacak yakıtlar ve sınır değerleri ile ısınma amaçlı kullanılması yasak maddeler belirlenmiştir. Ayrıca alternatif yakıt kullanımına ilişkin ve yakıt tüketiminin azaltılmasına ilişkin Temiz Hava Eylem Planlarında uygulama yapan illerimiz bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak sorumluluk yerel yönetimler üzerinde bulunmaktadır. Bu çerçevede yerel yönetimlerde farkındalık artırıcı ve kapasite geliştirici faaliyetler, bölgesel hava kalitesi çalışmaları düzenlenmektedir.

9,10- İllerimiz tarafından Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği 7’nci maddesi gereğince hazırlanan Temiz Hava Eylem Planları yürürlükte bulunmaktadır. Bakanlığımızca bu eylem planları elektronik ortamda izlenmekte ve uygulama süreçleri, Bakanlığımız tarafından hazırlanan bir yazılım aracılığıyla takip edilmektedir. Mersin iline ait Temiz Hava Eylem Planı yürürlükte bulunmakta olup ikinci beş yıllık dönem için revize edilmek üzere çalışmalar devam etmektedir. Temiz Hava Eylem Planlarının ikinci beş yıllık dönem için güncellenmesine ilişkin talimat illerimize yazılı olarak gönderilmiştir.

